

ת"פ 19352/05/13 - מדינת ישראל - משרד הכלכלה נגד ביטחון אזרחי ש.ק. בע"מ, שמעון קויפמן

בית דין אזרחי לעבודה בבאר שבע

ת"פ 19352-05-13

27 27 אפריל 2015

לפני: סגן הנשיאה אילן סופר

המאשימה:

מדינת ישראל - משרד הכלכלה
ע"י ב"כ: עו"ד ישראל שניידרמן

נגד

הנאשמים:

1. ביטחון אזרחי ש.ק. בע"מ, (חברות - 513586057)
2. שמעון קויפמן ע"י ב"כ: עו"ד נדב דלומי

גזר דין

1. בהכרעת הדין מיום 25.2.2015 זיכיתי את הנאשם 2 מהעבירה שיוחסה לו בכתב האישום כ"ממונה מטעם המעסיק" לפי סעיף 5 לחוק הגנה על עובדים (חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במנהל התקין) תשנ"ז 1997 (להלן - החוק) והרשעתי את הנאשמת 1 (להלן - הנאשמת) בעבירה של פיתורי עובדת בשל הגשת תלונה בהתאם לסעיף 5א' לחוק.

2. מהעובדות שנפרסו בהכרעת הדין עולה כי הנאשמת הינה חברה בע"מ, המספקת שירותי שמירה, אבטחה וניקיון. הנאשמת העסיקה את העובדת יפית דוקרקר (להלן - העובדת), כמאבטחת, החל מ- 26.6.08 ועד 1.4.09. במסגרת עבודתה, שובצה העובדת בחנויות ובמסעדות בבאר שבע. בתאריך 24.3.09 העובדת הגישה תלונה במשרד התמ"ת כנגד הנאשמת על כך שלא קיבלה שכר עבור חודש ספטמבר 2008 וכן לא קיבלה גמול עבור עבודה בשעות נוספות. לאחר הגשת התלונה, העובדת שובצה במסעדת "ערביקה" בבאר שבע, בתאריך 29.3.09, ולאחר מכן לא שובצה עוד. בתאריך 5.4.09 התקיימה פגישה במשרדי הנאשמת בבאר שבע, בה נכחו העובדת, מזכירת החברה, והאחראי על ניהול העניינים השוטפים בסניף באר שבע של הנאשמת. במהלך השיחה דובר על תלונת העובדת ובסיומה, נמסר לעובדת אישור על סיום עבודתה.

3. המאשימה טענה כי העבירה בו הורשעה הנאשמת בעלת השלכות ציבוריות רחבות היקף וזאת לאור השאיפה של מדינת ישראל לעמוד בראש המאבק למינהל תקין, טוהר מידות וחשיפת מעשי שחיתות,

עמוד 1

תוך מתן לגיטימציה לעובד להביא את תלונותיו והסתגיונותיו בפני המעסיק. המאשימה טענה כי לאור חומרת המעשה, וכפירתה של הנאשמת, מתבקש בית הדין לגזור את עונשה של הנאשמת בסכום העולה בהרבה על הרף הנמוך. הנאשמת לא הביעה חרטה בשום שלב של ניהול המשפט, לא נטלה אחריות על מעשיה ולא הודתה בהזדמנות הראשונה בעובדות כתב האישום. הנאשמת לא עשתה מאמצים לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על נזק שנגרם בגינה. כמו כן, יש צורך בהרתעת הנאשמת מביצוע עבירות נוספות וללא הטלת העונש המקסימלי עליה, לא יביא הדבר להרתעתה ולהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירות מסוג זה שביצעה הנאשמת.

הקנס העונשי המקסימלי שניתן להטיל על הנאשמת הינו בהתאם לסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין - 75,300 ש"ח. המאשימה ביקשה לגזור על הנאשמת 80% מהרף המקסימלי, דהיינו קנס בגובה 60,240 ש"ח. כמו כן, המאשימה מבקשת כי הנאשמת תחתום על התחייבות להימנע במשך 3 שנים מיום מתן גזר הדין מלעבור עבירה בה הורשעה.

4. הנאשמת טענה כי הנסיבות שבהן נעברה העבירה אינן חמורות. הנאשמת הינה חברה וותיקה אשר הוקמה בשנת 2004, מקיימת מאז פעילות עניפה ומעסיקה מאות עובדים. האירוע שבגינה הורשעה הנאשמת הינו חריג, ומאז חלפו 5 שנים ולא התרחש אירוע נוסף דומה.

הנאשמת מצויה במצב כלכלי עדין ורגיש, כאשר עצם ההרשעה כשלעצמה הינה עונש מכביד מבחינת הנאשמת, שיש לו משמעות מבחינת הרישיון מול משרד התמ"ת וכן בעת גישה למכרזים. לנאשמת יש הרשעה קודמת אחת, שעניינה העסקת עובד על פני שלושה חודשים מעבר לשעות המותרות. בגין עבירה זו, הנאשמת הגיע לעסקת טיעון ושילמה את חובה. העבירה בה הורשעה הנאשמת, שונה לחלוטין מאופי העבירה נשוא הכרעת הדין ודבר זה מלמד שלא מדובר בחברה אשר מפרה חוק באופן שיטתי. עוד ביקשה הנאשמת להתחשב בכך כי ארבע שנים חלפו מאז ביצוע העבירה ועד הגשת כתב האישום, ושנתיים נוספות חלפו עד מתן הכרעת הדין.

על כן, הנאשמת עותרת לכך כי בשים לב לוותק החברה, היקף העסקת העובדים, הימשכות ההליכים, העבר הנקי יחסית של הנאשמת, הנסיבות הלא חמורות שנכתבו בהכרעת הדין, יש לנהוג במידה של רחמים כלפי הנאשמת ולאפשר לה להשתקם ולפסוק לה קנס ברף התחתון. כמו כן, יש להתחשב בכך כי הנאשמת שיתפה פעולה בחקירתה, ובכלל זה, כלל האורגנים אשר מסרו את כל המידע למאשימה.

5. כעת אפנה כעת לגזור את דינה של הנאשמת בהתאם ל תיקון מספר 113 לחוק העונשין התשל"ז-1997 (להלן: **חוק העונשין**) בדבר "**הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה**".

6. בתיקון 113 הדגיש המחוקק את מטרות הענישה בדרכו אל הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. מקרב מטרות הענישה השונות, תיקון 113 נותן עדיפות לעקרון ההלימות - הוא עקרון הגמול: על פי עקרון זה, העונש הראוי לעבריין נגזר ממידת אשמו ומחומרת מעשיו, כאמור בסעיף 40(ב) לחוק

העונשין הקובע כי "העקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה - העקרון המנחה)". (ע"פ 8641/12 מוחמד סעד נ' מדינת ישראל (5.8.2013))

7. שלושה שלבים קיימים במנגון גזירת העונש לפי תיקון 113:

7.1 שלב ראשון - האם מדובר באירוע אחד או כמה אירועים נפרדים

יש לבחון האם הנאשם הורשע בכמה עבירות, להבדיל מהרשעה בעבירה יחידה. במידה ומדובר בכמה עבירות, יש לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים. ככל שמדובר באירוע אחד, יש להמשיך לשלבים הבאים וככל שמדובר בכמה אירועים, יש לקבוע עונש הולם לכל אירוע בנפרד או עונש כולל לאירועים כולם (סעיף 40 יג (א)(ב) לחוק העונשין).

7.2 שלב שני - קביעת מתחם ענישה

סעיף 40 ג (א) לחוק העונשין קובע:

"בית המשפט יקבע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעקרון המנחה, ולשם כך יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 ט".

יוצא אפוא, כי מתחם הענישה ייקבע בהתאם לעקרון ההלימות, ולשם כך יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה.

יש לשים לב כי בשלב זה, רק השיקולים הקשורים לביצוע העבירה משוקללים בקביעת מתחם הענישה. נסיבותיו האישיות של הנאשם אינן מובאות בחשבון בשלב זה. אלה יבואו במסגרת קביעת העונש המתאים בתוך מתחם הענישה, אך לא בקביעת המתחם עצמו.

אמות המידה אשר יסייעו לקביעת מתחם הענישה הן אלו:

הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו.

מדיניות הענישה המונהגת.

נסיבות הקשורות לביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40 ט ובהן הנזק שצפוי להיגרם מביצוע העבירה, הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה ועוד.

7.3 שלב שלישי - גזירת עונשו של הנאשם

עמוד 3

לאחר שנקבע מתחם הענישה ההולם למעשה העבירה, יש לגזור את העונש המתאים לנאשם, בתוך אותו מתחם.

לצורך כך, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 ג (ב) לחוק העונשין: "בתוך מתחם העונש ההולם, יגזור בית המשפט את העונש המתאים לנאשם בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 יא, ואולם בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור, לפי הוראות סעיפים 40 ד ו-40 ה".

הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, מפורטות בסעיף 40 יא לחוק העונשין, ובהן: "הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו, הפגיעה של העונש במשפחת הנאשם, הנזקים שנגרמו לנאשם כתוצאה מביצוע העבירה ומהרשעתו, נטילת אחריות של הנאשם על מעשיו וחזרתו למוטב, מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי הנזק שנגרם בשלה, שיתוף פעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק, כאשר כפירה באשמה וניהול משפט ע"י הנאשם לא ייזקפו לחובתו, התנהגות חיובית של הנאשם ותרומתו לחברה, נסיבות חיים קשות של הנאשם שהיתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה, התנהגות רשויות אכיפת החוק, חלוף הזמן מאת ביצוע העבירה, עברו הפלילי של הנאשם או העדרו".

ניתן לגזור עונש חורג ממתחם הענישה, במידה והתקיים אחד משני אלה: האחד, חריג לקולא, אם "מצא כי הנאשם השתקם או יש סיכוי של ממש שישתקם" (סעיף 40 ד (א) לחוק העונשין); השני, חריג לחומרה, אם "מצא כי יש חשש ממשי שהנאשם יחזור ויבצע עבירות וכי החמרה בעונשו והרחקתו מן הציבור נדרשות כדי להגן על שלום הציבור" (סעיף 40 ה לחוק העונשין).

8. מן הכלל אל הפרט

שלב ראשון - האם מדובר באירוע אחד

במקרה שלפני, הנאשמת הורשעה בעבירה אחת שהיא אירוע אחד ועל כן יש לפנות לשלב הבא.

9. שלב שני - קביעת מתחם הענישה

במסגרת קביעת מתחם הענישה, יש לתת משקל לחומרת העבירה של פטורי עובדת בשל הגשת תלונה והערך החברתי שנפגע מביצועה בשים לב לתכלית החוק.

על פי הפסיקה, תכליתו של החוק היא כפולה: תכליתו האחת להגן על העובד חושף השחיתות, והשניה לעודד עובדים לחשוף מעשי שחיתות. (ראו ע"ע (ארצי) 256/09 רפי רותם - מדינת ישראל - משרד האוצר (20.9.07)); ע"ע (ארצי) 300204/07 דוד מוצפי - עיריית אור יהודה (29.10.01); ע"ע (ארצי) 502/05 אסף גרטי - מדינת ישראל (25.7.06); ע"ע (ארצי) 48067-10-11 משה חזות-רכבת ישראל (4.6.2013).

כמו כן, תכליתו של החוק הופיעה כבר בדברי ההסבר להצעת החוק (הצעות חוק 2518, 4.3.1996) לפיהם:

"לא אחת קורה שעובדים שהגישו תלונה על מעשים בלתי תקינים במקום העבודה מוצאים את עצמם חשופים להתנכלות ורדיפה מצד המעבידים, הממונים, והחברים לעבודה. לעיתים אף מפטרים אותם מעבודתם. מוצע על כן להגן בחוק על עובדים במצבים האמורים, בדרך של הקניית סמכות מיוחדת לבית הדין לעבודה, לפסוק פיצויים או לתת צו מניעה או אף צו עשה כנגד פגיעה בתנאי עבודה או פיטורין".

החשיבות בחשיפת השחיתות ובהענקת גיבוי חברתי ומשפטי לחושפי מעשי השחיתות נובעת מן האיום הטבוע בתופעת השחיתות עצמה, אשר מכרסמת בערכי הנאמנות והסולידריות מבחינה תרבותית וחינוכית וגורמת לשחיקה ממוטיבציה של הפרט לתרום לחברה. ללא "מתריעים בשער" החושפים מעשי שחיתות, קשה יהיה להיאבק בנגע השחיתות.

לעניין זה יפים דבריה של השופטת (כתוארה אז) נילי ארד בפסק הדין בע"ע (ארצי) 1504/04 ד"ר ללה אבין - מכבי שירותי בריאות (8.3.05):

"הוראות החוק בכללותן מורות על תכליתו החקיקתית ועל מטרתו: ביצור שלטון החוק תוך קביעת נורמות המגלמות את האינטרס הציבורי של שמירה על טוהר המידת ב"גוף ציבורי"; ביסודו של אינטרס זה הגנה על זכותו הבסיסית של אדם לעבוד במקום עבודה נקי משחיתות; על מילוי חובתו כאדם, כעובד וכאזרח בדיווח לממונים עליו על מעשה שחיתות במקום העבודה; ובהימנעותו מלקחת חלק פעיל או סביל במעשי שחיתות במקום העבודה.

ביעור השחיתות ממקום העבודה הוא אינטרס משותף לעובד, לחבריו לעבודה ולמעסיקיהם כאחד. התנהגותם של העובד ושל המעביד מקרינה על סביבת עבודה בכללותה ונושאת מסר ברור אותו נועד החוק להגשים, והוא מימוש זכויותיהם הבסיסיות של העובדים שלא ללקות בזיהום סביבתי הנובע ממעשי שחיתות, למשוך ידם מהם ולתרום לסילוקם.

ודוק. אין המדובר בחוק דקלרטיבי או בנורמות הצהרתיות בלבד. כדי שלא להותיר את החוק בבחינת אות מתה ומתוך החשיבות הציבורית והערכית הגלומות בו, העניק המחוקק לעובד ולחברו המסייע בידו את הזכות להגיש תלונה נגד המעביד. זכות זו כרוכה בחובתו של המעביד שלא לפגוע בהעסקתו של העובד ולא להטיל מורא עליו ועל חבריו במפעל, בבחינת 'יראו וייראו'.

10. התכלית החברתית הכללית המאפיינת את חוק ההגנה על עובדים מכוונת להגן על "האינטרס הציבורי לשמור על מנגנון הבקרה של חשיפת ליקויים בשירות הציבורי על ידי עובדיו" (ער"ם 1430/05 גרשון תירם נ' עיריית תל אביב (7.11.05), להלן: "עניין תירם"). האינטרס הציבורי מושתת על "... המודעות לכך שתלונת-אמת המוגשת במערכת תיפקודית משפרת את דרכי התנהלותה, מגינה

מפני מעשי שחיתות, ותורמת להעלאת רמתה הערכית והביצועית. ראייה זו מובילה באופן טבעי להקניית הגנה לעובד שהתלונן מפני פגיעה עקב תלונתו. החתירה לשקיפות ביחסי עבודה ואיתורם של מוקדי סטייה מנוהל ראוי מחייבת כי עובד מתלונן לא ישלם מחיר על היוזמה שנקט, בתנאי שתלונתו אינה תלונת סרק. אם כך הדבר בסקטור הפרטי, על אחת כמה וכמה כך הוא בסקטור הציבורי, לגביו קיימת חשיבות מיוחדת בגילויי שחיתות מוסרית, ובחשיפת סטיות מן הנוהל התקין, למען יישמר אימון הציבור במערכת הניהול הציבורי (בגץ 6840/01 פלצמן בל יפה נ' ראש המטה כללי - צבא ההגנה לישראל, פ"ד ס(3), 121 (2005)). ככל שמדובר בעובד ציבור ורשות ציבורית, "יש בהבטחת אפשרותו של עובד הציבור להביע ביקורת גם כדי לתרום ליעול תפקודו של השירות הציבורי בעקבות שחשיפת ליקויים בדרך פעולתו ואף כדי לתרום לתדמיתו כגוף המחויב לערכים של שקיפות ופתיחות לביקורת" (**עניין תירם**).

11. החקיקה והפסיקה, לפיהן ניתנת הגנה מיוחדת לעובד החושף מעשי שחיתות במקום העבודה, נועדה לתת מענה למצב עניינים בו לא אחת, סובל העובד אשר חשף את מעשי השחיתות ממעשי התנכלות אשר לעיתים מגיעים לכדי פיטורים. התרעות על מעשי שחיתות אינן מתקבלות לרוב באהדה במקום העבודה, לממונים במקום העבודה אין עניין שבמקום העבודה ידבק כתם של מעשי שחיתות והם לעיתים קרובות אינם מעוניינים להתעמת עם עובד או הממונה המושחת. יתרה מכך, מעשיו של עובד שחושף מעשי שחיתות מעוררים לא אחת עוינות מצד חבריו לעבודה אשר חוששים למעמדם ולמעמדו של מקום העבודה. כך, עובד החושף מעשי שחיתות נתפס כ"בוגד" וכ"מלשין" אשר פוגע באינטרסים של הארגון ובאווירת שיתוף הפעולה.

12. כאמור לעיל, בעת קביעת מתחם הענישה יש לקחת בחשבון לא רק את החומרה המושגית בביצוע העבירה אלא גם את נסיבות ביצועה. במקרה שלפנינו, יש לקחת בחשבון כי העבירה בוצעה במסגרת ניהול עסקה של הנאשמת, ותוך כדי עבודה של עובדת שכל חטאה היה עמידה על זכויותיה ופנייה למשרד התמ"ת לצורך אכיפת זכויות אלו.

מכאן, כי עלי לקחת בחשבון את תכלית החקיקה כפי שפורטה, את הצורך ההרתעתי הן ביחס לנאשמת והן בחס לציבור המעסיקים בכלל, וכן את הפגיעה בעובדת.

בהתחשב בכל האמור לעיל, **ובשים לב לכך כי הקנס המקסימלי עומד על 75,300 ש"ח**, אני סבור כי מתחם העונש ההולם אמור לנוע בין 60% ל 20% מהקנס המקסימלי.

14. שלב שלישי - גזר הדין

בבואי לגזור את דינו של הנאשמת, מצאתי לנכון לתת משקל לנסיבות הבאות:

הנאשמת הינה חברה פעילה המעסיקה כ 200 עובדים. האירוע בגינו הורשעה הנאשמת הינו נקודתי ולא חזר על עצמו. לנאשמת כבר נגרם נזק כלכלי כתוצאה מהרשעתה בכך שתימנע ממנה האפשרות להשתתף במכרזים. הנאשמת נמצאת במצב כלכלי עדין, הנאשמת שיתפה פעולה במהלך החקירה ו כי נפל שיהוי בהגשת

כתב האישום של כארבע שנים.

בנסיבות אלה, מוצא בית הדין כי יש שלא להחמיר עם הנאשמת ולהטיל עליה קנס שיהיה קרוב לרף התחתון ובשיעור הקרוב ל 35% מהקנס המקסימלי.

15. אשר על כן הריני גוזר על הנאשמת קנס בסך 25,000 ש"ח, אשר ישולם ב-10 תשלומים בני 2,500 ש"ח כל אחד, החל מיום 1.6.2015 ומידי 1 לכל חודש עוקב.

16. הנאשמת באמצעות מנהלה תחתום על התחייבות להימנע מביצוע העבירה בה הורשעה במשך שלוש שנים מהיום, שאם לא כן, תישא בתשלום הקנס המירבי הקבוע בחוק לעבירה זו.

17. הנאשמת תפנה למזכירות בית הדין על מנת לקבל שוברי תשלום ותחתום על התחייבות.

ניתן היום, ח אייר תשע"ה, (27 אפריל 2015), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.